Паседжанне Вярхоўнага Совета СССР

У СОВЕЦЕ САЮЗА

Спрэчкі па дакладу аб Дзяржаўным бюджэце СССР на 1946 год і выкананні бюджэта за 1944 і 1945 гг.

Прамова дэпутата Панамарэнкі П. К.

Таварышы дэпутаты! Дзяржаўны бюджэт СССР, прадстаўлены на разгляд Сесіі Вярхоўнага Совета, адлюстроўвае задачы, што паўсталі перад краінай пасля таго, як была атрымана сусветна-гістарычная перамога над фашысцкай Германіяй і Японіяй, якая стварыла магчымасць пераходу да мірнай працы народаў Совецкага Саюза.

Разглядаемы бюджэт з'яўляецца бюджэтам першага года новай сталінскай пяцігодкі. Аб'ём і напрамак бюджэтных сродкаў забяспечваюць ажыццяўленне плана работ гэтага года пад знакам выканання асноўнай задачы, пастаўленай таварышом Сталіным, «аднавіць даваенны ўзровень прамысловасці і сельскай гаспадаркі і затым пераўзыйсці гэты ўзровень у больш ці менш значных размерах».

Для Беларусі аб'ём Дзяржаўнага бюджэта, напрамак сродкаў і выкананне бюджэта мае асобае значэнне з прычыны каласальных работ па аднаўленню народнай гаспадаркі рэспублікі, так моцна разбуранай нямецкімі захопнікамі. Пасля вызвалення Беларусі з кожным годам павялічваецца бюджэт рэспублікі і размах аднаўленчых работ.

У 1944 годзе, калі яшчэ адбывалася вайна і былі вызвалены толькі першыя раёны Беларусі, саюзны ўрад асігнаваў 429 млн. рублёў, галоўным чынам на аказанне неадкладнай дапамогі насельніцтву, цяжка пацярпеўшаму ад нямецкай акупацыі. Гэты бюджэт—па прыбытках і выдатках—быў выканан больш чым на 170 проц.

1945 год, калі тэрыторыя рэспублікі была поўнасцю ачышчана ад ворага, стаў годам развіцця шырокіх аднаўленчых работ. Бюджэт Беларускай рэспублікі складаў ужо звыш 2,3 млрд. рублёў. Бюджэт 1946 года складае 2 млрд. 648 млн. рублёў.

Бюджэт 1946 г. накіраван на аднаўленне і развіццё ўсіх галін народнай гаспадаркі, культуры, аховы здароўя, на стварэнне нармальных умоў для жыцця насельніцтва.

За час, які прайшоў з моманту вызвалення Беларусі, ажыццёўлены значныя работы па аднаўленню разбуранай нямецкімі захопнікамі народнай гаспадаркі. Пасеўныя плошчы дасягнулі 75 проц. даваеннага ўзроўню. Адноўлена больш 5000 буйных, сярэдніх і дробных прамысловых прадпрыемстваў, якія цяпер з месяца ў месяц павялічваюць выпуск прамысловай прадукцыі. Пачалі працаваць Ваўкавыскі цэментны завод, Гомельскі шкляны і іншыя.

У рэспубліцы асаблівая ўвага аддавалася аднаўленню такіх вядучых галін прамысловасці, як энергетычнай, паліўнай і будматэрыялаў. Энергетычная прамысловасць, якая захавалася пасля акупацыі ў размеры 5 проц. у параўнанні з даваенным узроўнем, адноўлена зараз на 60 проц. Да канца года энергетычныя магутнасці будуць складаць 75 проц. да даваеннага ўзроўню. Гэта трэба разглядаць, як сур'ёзны фундамент для далейшага хуткага развіцця прамысловай вытворчасці.

Паліўная прамысловасць здабыла ў гэтым годзе торфу ў размеры 47 проц. ад даваеннага ўзроўню. Магутнасці прамысловасці будматэрыялаў адноўлены на 55 процантаў. У трэцім квартале гэтага года прадпрыемствы будматэрыялаў далі 43 млн. цаглін.

Напярэдадні ўводу ў строй знаходзіцца рад буйных прадпрыемстваў. Завяршаецца аднаўленне шасці станкабудаўнічых заводаў, Гомельскага завода сельскагаспадарчага машынабудаўніцтва. Будуюцца лакамабільны, веласіпедны, трубаліцейны заводы, два буйныя тонкасуконныя камбінаты. Аднаўляецца Крычаўскі цэментны завод. Разгорнута будаўніцтва трактарнага і аўтамабільнага заводаў.

У мясцовай прамысловасці, якая інтэнсіўна развіваецца, [illegible] ужо дасягнулі [illegible] проц. даваеннай вытворчасці, засвоена і пачата вытворчасць [illegible], цагельных прэсаў, дрэваапрацоўчых станкоў, радыёпрыёмнікаў, рознага ліцця і іншых вырабаў.

Прамысловасць рэспублікі выканала 9-месячны план і дасць у 1946 г. [illegible] дукцыі амаль у 2 разы больш, чым у 1945 г.

Вялікая работа праведзена па аднаўленню жылля калгаснікаў і сялян-аднаасобнікаў. За 2 гады ў сельскіх мясцовасцях пабудавана 235 тысяч дамоў, знаходзяцца ў стадыі будаўніцтва 52 тысячы дамоў. У выніку жыллё атрымалі больш 1,5 млн. працоўных. У гарадах і раённых цэнтрах пабудавана і адноўлена да 1.200 тыс. кв. метраў жылой плошчы.

Аднаўляюцца ўстановы аховы здароўя, асветы, навукі і культуры. Аднавілі работу 25 вышэйшых навучальных устаноў. У пачатковых і сярэдніх школах вучыцца больш 1.300 тысяч дзяцей. Паўсямесна арганізаваны бальнічная і аптэчная сетка і іншыя медыцынскія ўстановы.

Пачаўшыйся эканамічны ўздым рэспублікі характарызуюць наступныя лічбы: у бюджэце 1944 года датацыя з саюзнага бюджэта складала 60 проц., у 1945 годзе яна знізілася да 32 проц., а ў 1946 годзе бюджэт рэспублікі прадстаўлен на зацверджанне без датацыі з саюзнага бюджэта. У той-жа час падатак з абароту становіцца адным з галоўных артыкулаў прыбытку. У 1944 годзе ён складаў 22,2 проц., у 1945 годзе—36,6 проц., а ў 1946 годзе дасягне 48 проц. да сумы ўсіх прыбыткаў.

Разам з тым трэба адзначыць сур'ёзнейшы недахоп у выкананні бюджэта: за 1945 год выдатковая частка бюджэта недавыканана на 24,1 процанта. 171 мільён рублёў з сродкаў, выдзеленых на капітальнае будаўніцтва, не былі асвоены. Гэта значыць—не было пабудавана адпаведнай колькасці школ, больніц, жылых дамоў і г. д. Значыць, вынік асваення сродкаў, асігнаваных у 1945 г. на капітальныя затраты, трэба прызнаць нездавальняючым.

З вялікім напружаннем ідзе работа і ў гэтым годзе, хоць процант асваення капіталаўкладанняў значна вышэйшы. Галоўнымі тормазамі з'яўляюцца: недастатковая забяспечанасць будоўляў механізмамі, недахоп кваліфікаваных рабочых. Прымаюцца сур'ёзныя меры да пераадолення гэтых цяжкасцей.

Рашаючае значэнне для далейшага развіцця аднаўленчых работ і выканання планаў будзе мець хуткі ўвод у строй наяўнага абсталявання і падрыхтоўка кваліфікаваных рабочых. Гэтаму зараз аддаецца вялікая ўвага. Рамесніцкія вучылішчы і школы ФЗН набываюць у нас значэнне галоўных крыніц для папаўнення кадраў кваліфікаваных рабочых. Таму сетка школ ФЗН і рамесніцкіх вучылішчаў у рэспубліцы мае патрэбу ў расшырэнні.

У гэтым годзе ў Беларусі праведзена вялікая работа па скарачэнню адміністрацыйна-упраўленчага апарата. Толькі за першае паўгоддзе ва ўстановах, прадпрыемствах і арганізацыях рэспубліканскага і мясцовага падпарадкавання скарочана [illegible] штатных адзінак. Мы будзем працягваць скарачэнне упраўленчага апарата. Гэта патаніць наш апарат, палепшыць яго дзейнасць, вызваліць вялікую колькасць людзей для работы на вытворчасці.

Трэба сказаць, што некаторыя саюзныя міністэрствы не прымаюць дастатковых мер да пераадолення цяжкасцей, узнікаючых перад аднаўляемымі прадпрыемствамі. Так, рэспублікай аказана значнае падтрымка станкабудаўнічым заводам і кадрамі, і матэрыяльнымі рэсурсамі. Між тым, Міністэрства станкабудаўнічай прамысловасці СССР зусім недастаткова забяспечвае гэтыя прадпрыемствы фандуемымі матэрыяламі. Напрыклад, будаўнікі заводаў імя Кірава ў Мінску і двух станкабудаўнічых—у Віцебску не атрымліваюць нават і палавіны неабходных матэрыялаў. У такім-жа становішчы знаходзіцца будаўніцтва буйнейшага завода сельскагаспадарчага машынабудаўніцтва ў Гомелі.

Міністэрства электрастанцый СССР са значным спазненнем супроць устаноўленых урадам тэрмінаў вядзе будаўніцтва ліній электраперадач Белдрэс—Магілёў. У выніку гэтага прадпрыемствы Магілёва да гэтага часу адчуваюць востры недахоп электраэнергіі і недадаюць дзяржаве многа прамысловай прадукцыі.

Мы лічым, што міністэрствы станкабудаўніцтва, сельгасмашынабудаўніцтва і электрастанцый акажуць неабходную дапамогу рэспубліцы ў чацвертым, рашаючым для выканання гадавой праграмы квартале.

Зніжэнне сабекошту ў некаторых, вельмі важных для народнай гаспадаркі, галінах прамысловасці залежыць яшчэ і ад механізацыі работ у гэтых галінах.

Учора ў дакладзе тав. Зверава адзначаўся высокі кошт крапежнага лесу для Данбаса. Зніжэнне сабекошту нарыхтоўваемага ў Беларусі лесу ў значнай меры залежыць ад таго, як Міністэрства лясной прамысловасці выканае прадугледжанае народнагаспадарчым планам будаўніцтва вузкакалеек і забяспечыць транспартам і механізмамі леспрамгасы. Ажыццяўленне гэтага мерапрыемства прынесла-б значнае, у два—тры разы, патаненне сабекошту лесу. Для Беларусі гэта надзвычай важна яшчэ і таму, што народная гаспадарка рэспублікі адчувае значныя цяжкасці ў цяглавай сіле.

ПРЭЗІДЭНЦКАЯ БІБЛІЯТЭКА РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ

З поўным тэкстам дакумента можна азнаёміцца ў бібліятэцы